YÜZLER VE ZARFLAR SÜHA TUĞTEPE

YÜZLER VE ZARFLAR

SÜHA TUĞTEPE

1985 Akademi Kitabevi
Şiir Başarı Ödülü

ŞİİR

BROY

Broy Yayınları: 12
İlkyapıtları: 2

Kapak Düzeni
FERİT ERKMAN

birinci basım: Nisan 1986

SÜHA TUĞTEPE

YÜZLER VE ZARFLAR

BROY YAYINLARI

İstek oradan geçiyordu, o puslu dünyadan.
Çocuklarla inat oynuyordu ihtiyarlar. Doluştukları geçmiş zamandan ürktüm.
Ara sıra kaldırıp dökülmüş başlarını, nasihat saçıyorlardı meydanlara
— Hey!.. diye bağırdım
Bir gün keseceğim oy hakkınızı. Gençleri savaşa gönderemeyeceksiniz oturduğunuz yerden!
Çok kızdılar. Yüzleri bir avuç alevdi. İlikleri titreyerek döndüler "fiil" ile "fail"e
— Orta yaşlı uslu bir güreşe tutuşun diye bağırdılar.
Tehditkârdılar. Ateşe verip çayırları diklendiğimde 'can havli' çağırdılar şimdiki zamanı.
— Buna kıran kırana bir "zarf" verin!

Aldım zarfı.
— Geceler güzeldir!... diye bağırdım. Şaşırdılar
— Yüzler ve zarflar görünmeden de konuşabilir her şeyi. Fiillere sahip çıkabilir, isimlere, sıfatlara, zamirlere sahip çıkabilir görünmeden.
Boğazlama tarihi sizin olsun:
Karanlık, yontma, cilalı
Toplu, tüfekli, atomlu boğazlama sizin olsun
Geçmişiniz
Geleceğiniz!...
Şaşırdılar. Yürüdüğümde
— Saygısız!... dedi birisi. Öteki
— İbret-i alem için asmalı bunların birkaçını

Yeniden çayırları ateşe verdiğimde
İstek oradan geçiyordu, o puslu dünyadan
Şimdilik hırçın azınlık.

1985

Çizgi: **Semih Poroy**

SOKAKLARIN
KIRIK AĞZI
(1979 – 1985)

Bu mavi valize sığacak bütün yolculuk
Bütün geçmişim. Birkaç kez bırakıp başladığım
sigara paketi
Yaptığım yapamadığım ne varsa
Kızgınlıktan alnıma ateş basan anılarım
Birkaç kez kendimi bile bile çiğnediğim akşamüstleri
İhanetlerim, karanlık yanlarım vefalarım
Yaktığım diplomalarımın külleri
İnsanın el ayaktan düştüğü anki
duygularını merakla
vaz geçtiğim intiharlarım
Hepsi... hepsi sığacak bu mavi valize bu sabah

Yıkıp altıma bir çelmede tozlu yolları
Yine yüzüme gülmeyen bir kent seçeceğim haritadan
Kahveleri ağlayan çocuk posterli...
Nane şekeri almayacağım yanıma inadına
Naylon torba, azık, kitap almayacağım
Bu sabah
Bu sabah diyorum anlasanıza haylazlar!
Bu mavi valize
Bu mavi valize diyorum... canınız cehenneme!

Kaç kişi taşıyabilir hançerini
korkusuzca koynunda
Kaç kişi söz açabilir yüzünden
Suskun sular düşüren çağlayanların kırık
görüntülerinde
Kaç kişi hesabını tutar
Yüklüktekileri boşaltıp odanın ortasına
Üstünü başını boşaltıp çırılçıplak
Söyleyin
Söyleyin gecesi yılanla vurulan bir ülkede
Ne önemi var partilerin
akılevlerinin
Şekilsiz çocukların seksek oynadığı
ortalık yerlerin ne önemi var
Söyleyin
Söyleyin ağzıma çakıl taşları dolduran kekemeliğim
Noktasını koyduğu eksiklikte düzelir mi yeniden
Yeniden toprak mı yer
kül mü yutar
Sıkıntılarımı sıvayıp tel örgülere
Söyleyin
Söyleyin kapı önleri tıkış tıkış apartmanlar
Kaldırımlar canavar dudukuşu bu ülkede
Ne önemi var sendikaların
büroevlerinin
İçerde düzgün nefesler alınmasının ne önemi var...

Kırık dökük satırlara sıkışmış bombalar bana
—Doldurulmayı bekleyen noktalı boşluklarda—
Tek kişilik beyhudeler
Parmak uçlarında solan gerdanları aşkların
Bir gecelik dip notları
Ateşin bile kundaklandığı düşler bana

Açılmamış duygular
Eşikten sokağa bırakılmış bir hüzün bana
Burgu uzanışı önüm sıra dikilip giden tuzaklarda
Kaşla göz arası
Kaşla göz arası dayanılmaz çizgiler
Boş çerçevelerde solan hayal resimleri delikanlıların
İki atımlık barut
Silahların bile vurulduğu düşler bana

Yalan bir bakıştan düşüp dağılan anılar bana
İğne iplik sökük yaması iğreti kapanışlarda
Ayak direyen
Ayak direyen kan keçileri damarlarımda
Taş yapıların firar kapılarını zorlayan umutlar
Taşıdığı su bidonlarında
Şeytan aldatan tıkaçları sakaların
Bir dönümlük yolculuklar
Kendini bile bile zehirleyen akrep kuyrukları bana...

12 BUGÜN UZAK DURUN BANA

Bugün uzak durun benden. Tehlikeliyim
Annem girdi düşlerime
—Eğri odun ocağa uymaz... dedi
Umutlu ve sevecendi yine
Bomboş alanlarda
Askerler mıntıka temizliğine çıkıyordu

Bugün uzak durun benden. Tehlikeliyim
Sarhoşlar kesti yolumu hep
Gürültücü çocuklar
Uslu sularda sallanan ihtiyarlar
akıp geçtiler önümden
Cam şişelere sıkıştırılmış kötü günler dedim içimden
Her şeyi görüp seyrine daldığımız kötü günler

Bugün uzak durun benden. Tehlikeliyim
Tek kale top oynuyordu çocuklar
Belki de en doğrusu buydu
Halen kurtulamadım çağrışımlarından
Hayatımın dokunulmadık yerlerine götürdü beni
Bilya torbası gibi döküldü önüme geçmiş zaman
Kırıklarını ayıkladım

Bugün uzak durun benden. Tehlikeliyim
Kalafatlanan bir kayık gördüm kıyıda
Özenle tıkıyordu pamukları hünerli eller
Belki de en doğrusu buydu... yetinemedim
Anne olacak mısın... dedim durakta bir kıza
Tabi... dedi utanarak
Belki de en doğrusu buydu... yetinemedim
Ceplerimi arar gibi yokladım kendimi
Bir yanımı buldum: Tez canlı kalafatçıdan yana
Bir yanım sabırlı... anadan yana
Bir yanım var ki...
bugün uzak durun bana.

14 SAVUNMASIZ SIKILGAN ÇILGIN

Şuracıkta yatakta uyurken, düşlerin uçurduğu
uçurumlar
Boş ağızlarını açıp daha içine almadan bedenini
Kalem kadar bir yılan dikilir başucuna, yastığının
kıyısına
Hazırlanır keyifle dudağından ısırmaya

Düşlerle ağuludur artık hayat. Boncuklar birikip
ıslatır alnını
Savunmasız kalırsın gecelerde; savunmasız sıkılgan
çılgın
Nereye elini atsan bulaşan bir yapışkanlık
At bilginleri, çadır ve uslu aile çocukları... diktatör
çocukları
Balık balığı seyreder akvaryumlarda... kuş kuşu
Çelimsiz bir kedi efelenir evlere
Sokakların kıyısındaki yalancı mücevherler
Dizilip dururlar boyna dostluklara, aşka, geleceğe
Bir ses geçer duvarlarından... örtülü bir çığlık
Karanlıkla esmerleşen yüzüne vurur bütün
kaypaklıklarını bütün kaçışlarını
Dalgıcın bıraktığı iki mantar... fırlar yüreğinden
gözlerine

BİR ÜTOPYA

Bitirir aşkları da
Yalnız geceleri sevenler
Kendini beğenen aynalar kırılır ansızın
Dökülür yerlere gümüşler

Yakar ipini bir gün
Demirden ayaklarına mum dikenler
Mihengi biter sahte ayarların
Avunmalar
Boyalı portreler iner duvardan

Sevgi çekişen gövdeler kalır geriye

16 ELİM SENDE

Saçların da solar bir gün

Bakımsız heyecanlar savrulur yüzlerde... bilyalar
çocukluğuma kadar yuvarlanır.
Fala bakarım seni her düşündüğümde
yandıkça birbirine dönen kibritler,
denizanaları, balonlu yosunlar çağırır adını.
Her şey bir zaman seçer kendine
bir tarih seçer tanışmalar gibi
geriye anılar kalır... parıldayan ay geceleri.

Saçların da solar bir gün

—Sevmediği duvarda yaşlanan sarmaşıklar—
Uzar gider bahçelerde caneriklerine yakın.
Çakmak taşları kıvılcımdır, gizli ateş
Vurdukça birbirine, geçmiş zaman dikilir önüne
Odalar kav gibi tutuşur.
Sarsam cıgarama sığmazsın
yürüsem kurtulamam ağırlığından
dursam oynar ayaklarımın altı.
Bahar temizliği ister yürek.

Saçların da solar bir gün

Sıkıldıkça kutsal kitaplara günah çıkartanlar
ateşe dikilirler üç ayak. Bağışlayan yoktur artık,
bağışlanan da
—Gece giyer hükmünü sırtına— bir başınadır bunca
insan arasında
Sevda bir denk... bir eşitlik; iki bilinmeyenli tuhaf
bir terazi
—Hesaplaşır gitgide küçülen kefeleriyle—
Birbirinden icazet alır kırık tarakla seyrek baş
Elim sende oynar bıkmadan
Bıkmadan pet-kilit.

18 PEHLİVAN

Aldanan erik ağaçları, ne zaman dökse erken
çiçeklerini
Burkulur için hüzünden kurtulamazsın
Dikilirsin aynalara. Yüreğini tutan dal
Büyür kapıları kırık bir evin arkasında

Aşkın da gecikmesi olur

Başlar yeniden kendini kabul şarkıları. Ziller çalan
sadece tedirginlik. Sessiz bir su bekler cam önleri
sessiz bir serinlik. İstek can yoldaşıdır. Şimdiki zaman
tepinip de patlayamayan bir mısır tanesi:
Kızgın, azıcık yağlı...

—Yeniden çarmıha gerilen İsa için—

Su ile havayım, karıştıkça özgül ağırlığın sınırlarını
zorlayan
Kabarcıklarla konuşuyorum.
Gençliğimi yağma ediyor akşamüstleri
—Sevginin taşıdığı balta—
Islak burunlarıyla bedenlere dokunan çakalları
çağırıyor
—Yürek ettir, eti sever— güvenmiyorum ona
Dil de öyle beden de. Dünya işleri
Durmadan uzlaşan atları yarıştırıyor.

Savaşçılar düşman yanağı özlemiyor daha
Silahlarını boşaltmayan cambazlar ipte: Düşleri
sımsıkı fişeklik
İpte üç yılan: Kaldırıp hayatın eteğini
Çıngıraklar çalıp, tıslayıp: ısırıyor üç yerinden
Zehirleniyor her şey... Tarih
önünde sabahlıyor iki çatal uzayan çınarın
Durmadan yolunmuş köpekotu kokuyor elleri.

20 SOKAKLARIN KIRIK AĞZI

—Sevgili Haydar'a

Geride ıslak ve eski bir kent kalıyor
aşklardan sonra
Yosunlar büzüşüp kuruyor giderek
Yengeçler, kumpireleri, midyeler
sokakların kırık ağzında
Kırık ağzında sevda sözleri
dağınık... istekli

Şükür ki kâğıtları eşit parçalara bölme alışkanlığım var

Kuşluk vakti bölüyor uykumu
Alışılmayan bir yüzün döktüğü rüzgâr
Dışarda mutlaka yağmur yağıyor
Düşüyor ellerime ilk aşkların sevdiği damlalar
Islanıyorum
Islanıyorum bitmiyor ayrılıklar...
Eski fotoğraflar
—Geçmiş zaman kırıkları— bırakmıyor bir türlü
yakamı
Ömürsüz aşklara ömür istiyor
Kolumdaki kas sıçramaları.

Şükür ki küçük çılgınlıklarım var

Sıkıldıkça yazı-tura atıyorum kirlilerime
Bugün de şanslıyım diyebilmek için
Çekip kapıyı yerleşik bir hüzünle
Çekip geride kalan her şeyin üstüne.

22 KUŞ NAKIŞLI MİNDERDE BİR KEDİ

Susması gerekir artık kapı önlerinin

Gizli vurgunlara kulaç atan
yine kaybeder kuş nakışlı minderi
açılıp kapanan oda kapılarında
Vefasızlıktan değil, dağınıklıktan
Kim bilir hangi çamaşırın altındadır
uzun zamandır kımıldamayan.

Susması gerekir artık kapı önlerinin

Evler hazırlanır uzun konuşmalara
uzun ve sessiz.
Boş kolonya şişeleri durur tozlu bir kenarda
yeniden doldurulsalar ferahlatmaz sanki
Bir yenisi alınır
Yeni özlemidir
Yenilenme özlemi.

Susması gerekir artık kapı önlerinin

Ekmekle süt içer aş-eren üç anne
üç karınca düşer süte çırpınır
Çıkartır onları üç sevgi
üç parmak, üç anne...
Evler de susar artık
kedi bulur kuş nakışlı minderi benden önce.

24 SIKINTIDAN BİR DAĞ

Düşün ki uykusuz bir kenttesin
Aşksız
Nereye konacağı belli olmayan bir kuşkusun
Sıkıntıdan bir dağ
Kim gelir aklına

Düşün ki sığmayan bir kederdesin
Taşan, ellerinden anlaşılan
Yüzünde iki bal damlacığı gibi durgunsa gözlerin
Anlatılacak bir sevda taşıyorsa
Kim gelir aklına

Düşün ki kuşsuz
çiçeksizse
Baykuşlarla sorgulanıyorsa gecen
Viran kalmış alanlar gibi sessizse
Ağrıyan alnını ovalatmak için
Kim gelir aklına.

AKREPLER VE SIRTLAR
(1983 – 85)

1—
Yüzümle konuşacağım daha uzun zaman
Çakı çektiğim diktatörler
Üstümde potin bağlayan meraklılara
Yangınla ısınan ellerini gösterecek
Külle kirlenmiş parmakları
Sönmüş ateşin kızgınlığından ürkek
Zarf atıp duracak kahvelerin şahin besleyen köşelerine
İşyerlerinin
Adreslerin... yeşil kabuklu cevizlerin
İçinden çekip alacak beyaz etlerini

Yüzümle konuşacağım daha uzun zaman
Pınarı bulandıran ürkek bir geler
Kayboldukça taşların arasında
Örtüler yayıp anılarıma
Kır yemeklerinin tadıyla dolaşacağım dağlarda
Göğsümde çapraz ağırlığı cesetlerin
Yargılanmış elleri çekecek toprak
Bir mıknatıs... İçimde su serinliği bir inat
Gezindikçe yuvarlayacak doruklardan aşağı
Fındık kadar bir kar
(Biliyorum. Çocukça geliyor bana da
çığ olup büyüyen, silip süpüren o beyaz yığın
Ama avunuyorum. Kaybetmek hiç hoşuma gitmiyor
kazandıklarımı
nedenli nedensiz... hiç hoşuma gitmiyor.)

28 2–
Peynirin odacıkları da yok oluyor giderek
Reçelde kristaller yanıyor ilk ışıklarla
Çayın rengi açıldıkça açılıyor
Giderek uzaklaşıyor benden
Sabah sevinci... ağız tadım... fincanda kaşık sesi

Gün böyle başlayınca
Islık çalamıyor yarı karanlık merdivenler
Kediler şefkatle sürtünemiyor ayaklarıma
Fırlayıp giden tüylü bir yaratık
gözden kayboluyor çabucak
Gün ışığı kurtulamıyor azarlarımdan...

3–
Dilimi ısırıp anımsadıklarım yanıltmıyor beni
Sevgililerin renk renk karışmış iplikleri
Saymaca bir şiş ucunda kazak oluyor giderek
Büyüyor yanlışlığın sırtında... yakışıyor.
Kasabalı kilimlere basıyorum
Bir türlü kurtulamadığım dağınıklığa
Tırnaklarımı koparıp dişleriyle
Pencereden tüküren bir sıkıntıya

Kitaplara gizlenmiş yangınla ısınanlar
Hayata gizlenmiş. Bekliyor pusuda bir örümcek
Dilimi ısırıp anımsadıklarım yanıltmıyor beni
Kalabalıkta dalgınlıkla tosladığım
Çok eskiden tanış bir yüze benziyor
Yapmak istediklerini yapan kıyılar buldukça
Özlemlerine denk düştükçe dudaklarını uzatıyor
Dizlerine yatıyor fütursuzca. Bir kedi sokuluyor
durmadan uslu bir minderin yamacına
Yanlışı büyütüyor dağıldıkta saçları
Oduncu olmak istiyor ama baltayı tutamıyor.

30 4—
Nemli taşları kaldırıyorum... altında yengeçler
Sırtından tutuyorum akrep oluyor birden
Boğum boğum bir kuyruk vuruyor elimin üstüne
Nokta kadar bir acı giderek sarıyor bedenimi

Kımıldadıkça bir yangın
Eski bir evi kuşatıyor kalbimde
Pencerelerinde resimler... hamurla yapıştırılmış
yüzler
Kayboluyor alev topunun içinde
Uygun adım yaklaşan yangıncılar
Su yerine benzin sıkıyor kalbime.

5—
Ateş hattı. Bir adım ötesi anıların
Sıkıntılı bir akşam alacası. Şaşırmayan bir dağıtıcı
Her kapıma uğrayışta paketlenmiş bir acı bırakıp
çarşambaları
Çoğaltıyor dağınık ve tozlu yüklerimi
Yokuş çıkamıyor çağırdığım çekiciler
Dayanıklı diye yazıyorum
Kırılacak şeyler çıkıyor içinden
Hafızalar zorlanıyor çünkü. Düşünceler suda ayak izi

Ateş hattı. Bir adım ötesi şimdiki zamanın
'Dilek şart' kipine yüklediğim yangınlar
Yapmayabilsem... Olmayabilsem... Gitmeyebilsem
Kalmayabilsem odalarda. Çiçeklerin arkadaşlığından
sıkıldığımı anlatabilsem. Yangını duyurabilsem
kırmızı bir bere koyup başıma
çok sıkılmış bir kalabalık gizleyen ormanlara
Kadim bir aşk için yapsam bunu
Bileklerimden kesip yangınla ısınan elleri
Cam şişelerde ilaçlı sulara yatırabilsem tarih için

İşte ancak o zaman gülümserdim kötü kötü...

BİRKAÇ HAYAT NUMUNESİ
(1984 – 85)

1—
Huzur. Kuyruğuma teneke bağlayan çocuk
—Aptal odalar kraliçesi— Sığ, üstten, teğet
çizilip uzayan hayat numunesi. Sahte aşk
sahte gülüş, sahte denge. Azıcık açık bıraksam kapımı
arsızca belirir hemen rahatlık rüzgârı
Gölge düşürür iki şeyin ayrılan yerine... hile, araz
düşürür
Örtüler uçurur üstüme
Sararmış geçmiş zaman dantelleri.

36 2–

Denge. Yangın kovası istediğin yere çektiğin hayatın
Direkler kapılar
çocuklar ve köroğlu arası imparatorluk
Kefeye aşık kantar taşağı. Şişlenmiş yünlerle kapanan
sırtımın
tığ uçlarını süsleyen renkli kuklası
Köpüklü isyan susturucum. Önü-arkası
sağı solu belli kaçamak bir bakıştan
ara sıra kaçan tutukluların mola yeri
Eve geç kalamayan reislik. Yalı kâhyası
Kıyıları ufak dalga... anlarsınız ya.

3—
Uzlaşma. Demir parmaklıklar... saçlarındır alnında
Her telinde ayrı bir keyif
Aynalar dar gelir, yollar dar
Dar gelir neş'e. Dokunmayan bin yaşar
asılan kendi bacağından. Hayat bir orospudur
—Paran varsa trafik— Arkadaş dediğin taşak kılı
kazırsın çıkar yeniden. Aşk dediğin balta... cinayet
haberi
Fidan kesimlik, yatımlık, yatırımlık

Kulak arkana kadar müsadelisin değdirilmekte...

38 4—
Ne istiyorum biliyor musun yapışık
Bir başıma kalmak kalemimle
işe giden hırçın bir ayak
Eskittikçe eşiklerin besmele çeken sağ adımlarını
Şaşırmayan bir aile reisliği dayattıkça
Yerimi bırakıp erkekliğin cebrail yangınlarına
Karışmak

havarilerin Muhammetisa çatlatan günahlarına

Ne istiyorum biliyor musun yapışık
—Senle de
sensiz de
Ortasından yarılmış bir incirin kırmızı ağzına
yaslanıp
Bal tutan cehennemin kapı önlerinde
Tek kürek mihverinde dönerken bir sandal
Aşkla silkelenip arınmak

Ne istiyorum biliyor musun yapışık
Şizofren bir Nilgün oturuşu karşımda
Gerdanlığı gümüş siyah bir kazağın
Sakladığı kaçamak bir bakış ara sıra
Ara sıra dokunup uzaklaştığım karanfil kokusu sarhoş
ağzında
Tedirginlik. Sonuna kadar gördükçe gözlerimi
Sonuna kadar konuşulmayan sözlerimi dinledikçe bir
karanlıkta
Çekip gitmek kısa saçların altında küllenmiş
yangınlarına

Ne istiyorum biliyor musun yapışık
Şu kırmızı mindere serip ayaklarımı
Pijamalarımı katladığım geceleri buruşturup
Arkadaşlarıma gösteremediğim bir sevgili edinmek
onun gibi
Onun gibi saklı bakmak geleceğe
Onun gibi, seni kırıp günah işlemek...

5—

—Seyhan'a

Sevgilisini plastik bir yoğurt kabına bindirip
salar denize. Tedirginlik bir çocuktur, sarılır ellerine
Ya geri gelmezse. Ağartır rakıları durmadan.
Kanıyla mektup yazar
delip damarlarını.
Eskici dükkânları sığınaktır, halden anlayan osmanlı
Cemil görse düşer damdan şair Nedim. Kanayan ağzı
öper çimenleri Seyhan olur
Sevse sevse tek bir kadını sever
Burçak kokuludur... erkeğe benzer.

—İbo'ya

Uzun ve karanlık bir koridorda
Mum gibi yakar parmaklarını
Mermerlere düşer çırılçıplak gölgeler
—Önde sevgili yürür, arkada yar—
Romalı bir vazodan çıkmadır. Doğulu bir
minyatürden
Herkese göstermek ister...

Parmakları tükendiğinde biter koridor
Şamdan dibindeki suya düşer fitiller... söner
Son dumanlar titreyerek çekilir göğe doğru
Bir kapı açılır kalabalığa
Çırılçıplak dikilir sevgilisiyle yan yana...
Artık taşlanacaktır.
—ve dünyanın horlanan bütün eşcinslerine

6—
İlk size söylüyorum, ey ayrıntının ayna olduğuna
inananlar!
Çoğunluk yalandır bu memlekette
Ne biliyorsanız sadakat ve antlar üstüne.
Kaç sarhoşla tanıştınız akşamevlerinde
Ve kaç ihanetle uyandınız
elleriniz sizden ayrı
Sizden uzakların önünde zayıf-zangır titrerken
Ve daha kaç kez kırılabilir içine kanayan bir damar
Dolanırken yorgun ağızlarda keçiboynuzu anılar

İlk size söylüyorum, ey kuş yuvaları
koşulsuz iyimser çalı yığını:
—Bu sular nereye akar böyle deli deli
Kaç bin yıldır boğar sevdaları...
Bu sular kendiliğinden taşmasın hiçbir gün
Acılar... Acılar kimden soralım hesabını.

7—
Yatağımı düzeltmeyeceğim bu sabah
Ödesin uykusuz bir gecenin bedelini
Çarşaf, battaniye, yastık hepsi suçlu
Hele pike. Aptal örtü... kaç kere düştü yerlere
Bedenim: Islak huzursuz
Yalpaladı durdu sıkıntılı düşlerde

Ne de olsa askerim. Asker bir toplumda, asker bir numune
Dinleyin
Okuyorum bugünkü yasaklar ve cezalar cetvelini
—Yatak ayağa kalk! Suçlusun. Üç gece yatılmayacak üstünde
Üç koca gün düzeltilmeyeceksin!
Buruşturulmuş kâğıtlar... eşşoğlu eşekler!
Beyaz göbeğine Allah yazdırmış dindar orospular
mürekkebi kaşarlılar
Üç gün çöpe bile atılmayacaksınız!
Tembel artıkları... hayalsizler doğruca parka gidecek
Adembaba tekkesinde dem tutmaya
Bitpazarında çöplenecek... işsizlik kahvesinde
Üç gün şiirsiz gezmek yasak!

8—
Yüzümü bırakacağım artık sulara
Türküsüz aşksız eskimek istemiyorum
Ağaçlar gibi şu evler arasında
İçimde serüvensiz bir ihtiyarı
biriktirmek istemiyorum

Saçlarımı bırakacağım artık rüzgâra
Kımıltısız alnıma düşsünler istemiyorum
Anne olmasını bile bilemeyen bir kadın
ne katabilir hayatıma
Sevgiyi karanlıkta düşünen bir ihtiyarı
biriktirmek istemiyorum

Ve artık kıyısız kalmayacağım
ücrada olsam da
İpe çekilir gibi evlere çekilmek istemiyorum
Sokakta
Fabrikada
Kitapta bulsun ömrüm ne bulacaksa
Anıları kavgasız bir ihtiyarı
biriktirmek istemiyorum.

AYRINTILAR VE AYNALAR (1977 – 85)

1—
Uzun düşünürsün endam aynalarında
Sapına kadar bir dost gibi
Acı söyler baktıkça
Bir türlü denk düşmez gözlerine yüzün
Ah şu geçmiş zaman olmasa.

48 2–
Ağaç dalından ürktükçe büyüyor sessizlik
Çıtırdayan bir çalı, ansızın bir ceset yapraklar
arasında
Orman isimsiz bir çocuk
Solucan yürüdükçe büyüyor yılan.

3—

—Ağabeyime—

Soramadım sana
—Görüş serbest!
dediğinde gardiyanın
Üç metre uzaklığı niçin koştuğunu
Anladım
Anladım ayrılırken
Kalbin üç kerecik vuruşu kadar
Görüşü uzatmanın kıymetini.

4—
Bembeyaz bir duvara
Bir kerecik dokunabilsem kırmızı boyalı kalın bir fırçayla
Yanmaya başlasa duvar, alevler doldursa odayı
Herkesten... kendimden bile gizlediklerim
Bir fişek gibi başlasa kendiliğinden patlamaya

Ah bir kıskandırabilsem eli maytaplı çocukları.

5–
–Sen karışma her şeye!...

Bunu söyleyen dedemdi. Bağırdıkça
sıkışan havayı bana doğru itelerdi.
Hafif bir rüzgâr duyardım yüzümde
Nefes kokardı.
Dönüp yürüdüğünde
İade ederdim rüzgârını ensesine.

–Sen karışma her şeye!...

Bunu söyleyenler çoğaldı.

6–
Otel odaları yüzbirden başlar hep
Merdiven çıktıkça ikiyüzbir
üçyüzbir
En sevdiğim yüzbeş numaralı son odası
Pınar Oteli'nin
Bütün büyüklenmelerle alay ederim sanki orada
Ucuna dünya bağlanmış
Kirli ve yalnız bir anahtarla.

7–
–Fülüt çalma böyle akşam alacasında
Sevişmeye başlar sonra sarmaş–dolaş yılanlar
–Seyret sen de uzaktan
Niye ürküyorsun dokunmayandan

–Kollarımda ağu izleri
silinmeyen dövmeler
Yüzümde hâlâ çatal dili öpüşlerin yangını
Yüreğimde tek yargı:
Yılandır dokunanı
dokunmayanı...

8–
Tarak taşımıyorum yıllardır
Saçlarıma kızıyorum
En afsız cezam işte bu benim
–Kestirsene şunları
diyorlar ikide bir
Bilmiyorlar kısa saçın yanılgısını
Bir uzayan
Bir kısalan dağınıklığı göremiyorlar.

9—

—İbo'ya

Annem göremezdi
Fındıkfaresinin güzelliğini
Tüylerinde parıldayan temizliği
Ceviz yiyişini
Yüzük taşı gibi ışıl ışıl gözlerini
Annem ölümle sokulurdu ona
Göremezdi yüreğimdeki sevgiyi.

10—

— Hilmi Yavuz'a

Bir şey taşırız hep bir şey
Sol yanımızdaki ateşte
Tadı ham üzüm gibi
Adı hüzün gibi bir şey

Bir şey taşırız hep bir şey
Sol yanımızdaki ateşte
Tadı sızlayan kahır gibi
Adı sabır gibi bir şey

Suyun akarından
kopup gelen dal gibi
Gönlümün ağıdından
kopup gelen hicran gibi
Bir şey taşırız hep bir şey
Avcı önünde koşan ceylan gibi.

11–
Muş'tan gelmişiz
Van'dan
Kan tutmuş bizi
kan!
Çankırı'dan
Bolu'dan
Kan solumuşuz
kan!
Okul ağızları
yurtlar
Soframız yatağımız
kan!
Biziz işte
Biziz gençlik denen o kurşunlanmış çığlık!

12–
Alışılıyor her şeye
Hem en güzel
Hem en kötü bir huy bizimkisi
Tembel bir taş lastiğin önünde
Kayıp giden bir bayır
İki ucu... iki ucu değnek

Alışılıyor her şeye
Taranmış saçların altındaki rüzgâr
Konaklıyor zamanın kemiğe değdiği yerde
Poz alıyor her yandan
Parmak izlerini alıyor

Alışılıyor her şeye
Kımıltısız bir ağzın sesi
Yankılanıyor mağrasında
İçerde bir mızrak. Çakılıyor toprağa sarkıtlar
Dışarda çıt yok

Alışılıyor her şeye
Demir kapılar pasını ayıklıyor menteşelerin
Sık sık açılıp kapanıyor
Sık sık bir bıçak gibi

Bedene inen bir bıçak gibi
Girip çıkıyor anahtarlar
Yüzler kayboluyor alaca karanlıkta

Alışılıyor her şeye
Çingenelerin tekmelediği sabahta
Klarnet ve tef sesi gibi dualarla
Dans ediyor rüzgâr
İpin ucunda sallanan çocuklarla

Alışılıyor her şeye...

13–

—Enver Gökçe'ye saygıyla

Ömrün yetim geçti diye
Gözün arkada kalmasın
Başucunda duracak ikiz çocukların

Kaç kişi yaşadı ki
Şu dünyada senin gibi
Dönüp baksak geçen yıllara
Acıları omzunda taşıyan
Dağ gibi insan onuru.

Fotoğraf: Hüseyin Kocabey

—Enver Gökçe'ye saygıyla

Yolun düşerse çarşıya
Aklına düşersem
O güvercin kafesine uğra
Kapı önlerinde yüreğimi hoplatan zarfları
Postacıların ayağına bağla
Bahşişi boldur de benim için
Ayrılıkları bol
Sevdası boldur de
Hasret gidermeye ömrünü verir

Yolun düşerse çarşıya
Aklına düşersem
Otur buruk bir çayımı iç
Erzincan'ı anlat bana
Kar yağar gibi üşüdüğüm
Kar yağar gibi ayrı düştüğüm
Anlat bana bir deprem gibi sarsıla sarsıla

Yolun düşerse
Yolun düşerse Eğin kazasına
Toprağına bir dal karanfil bırak benim için
Toprağını öp
Toprağını kokla
Ağabey!... diye bağır dağlarına.

Desen: Orhan Taylan

15–
Yürek sesi dinletin bana
yorgunum
–Konuğum ışıklı bir evde–
Başucumda çok güzel bir anne
Celile
Coşkusu kırılmayan bir oğul bırakıp
kavaklara çiçeklere
Kelebek olup uçmuş göklere

Yürek sesi dinletin bana
Menekşe gözleri olsun
Kestane saçları
Nazım bir oğlu olsun
Sıkıntılı yüzlerde su sevinci.

16–
Kavuşamadı derler bir gün şair için
Kavuşamadı... sınırları mayınlandı
Sümbül kokulu sevdalar taşıdı hep
Bir başına kaldı

Toprağı bal olsun...

BİR BİLDİRİ
1982

Yaşıyorsan
Sık sık dönüp bakacaksın arkaya
Yol bilip yürüdüğüne
Dost bilip sokulduğuna

Yaşıyorsan
Akacaksın
Işıklı vadiler açacaksın toprakta
Suyunla ayaklanacak ovalar

Yaşıyorsan
Kesecekler yolunu
Gölgene bile pusu kuracaklar
Karanlık odalarda
Kül gibi yağacak üstüne hüzün
Durmayacaksın

Yaşıyorsan
Kanayacaksın
Kapılarda olacak kulağın her gece
Kitaplarını kaplayıp bembeyaz
Koyacaksın önüne

Yaşıyorsan
Sokul bağrıma
Kardeşimsin
Canımsın.

İÇİNDEKİLER

İstek Oradan Geçiyordu	5
SOKAKLARIN KIRIK AĞZI	7
Mavi Valiz	9
Melul Hayal	10
Kan Keçileri	11
Bugün Uzak Durun Bana	12
Savunmasız Sıkılgan Çılgın	14
Bir Ütopya	15
Elim Sende	16
Pehlivan	18
Köpekotu Çınar ve Ben	19
Sokakların Kırık Ağzı	20
Kuş Nakışlı Minderde Bir Kedi	22
Sıkıntıdan Bir Dağ	24
AKREPLER VE SIRTLAR	25
BİRKAÇ HAYAT NUMUNESİ	33
AYRINTILAR VE AYNALAR	45
Bir Bildiri	61

Broy Yayınları: 12 • İlkyapıtları Dizisi: 2 • Broy Şiir Yayın Merkezi, Vilayet Han, 205, Cağaloğlu - İstanbul 526 20 93 • Yönetim Müdürü: Emin Yılmaz • Yayın Danışmanı: Nesrin Arman - Seyyit Nezir • Kapak Baskısı: Reyo Basımevi, 520 55 42 • Dizgi-Baskı: Kent Basımevi, 528 08 15 • Cilt: Dostlar Mücellithanesi, 526 59 40

Şiirimizin yeni ufuklara doğru yönelmesinde genç şairlerimize de önemli bir sorumluluk düştüğü, bilinen bir gerçek. Genç şairlere olanak sağlama, şiir okuru ve şiir karşısında sorumluluk duygusunu güçlendirme amacıyla tasarladığımız *İlk Yapıtları* dizisinin ikinci kitabı olarak, Akademi Kitabevi 1985 Şiir Ödülü Seçici Kurulu'nca "Başarı" ödülüne değer görülen Süha Tuğtepe'nin ilk şiir kitabını okurlarımıza sunuyoruz.

Aynı seçici kurulun üyelerinden Kemal Özer, Süha Tuğtepe üstüne değerlendirmesinde şöyle diyor: "Süha Tuğtepe'nin *Yüzler ve Zarflar* yapıtı, belli bir şiirsel dünya kurmuş bir ozanın habercisi. Şiirinde en çok dikkati çeken özellik: kararlılık. Tavır alışta belli bir kararlılığa ulaşmış. Neyi niçin, nerde söylemesi gerektiğini, nerde susması gerektiğini çok iyi biliyor. Aslında güncelin şiiri. Hem kendi bireyinin, hem içinde yaşadığımız günlerin... Rastlantısal hemen hiçbir şey yok!"

Kemal Özer

400 TL.
(KDV. dahil)